Prima instanţă: Judecătoria Chişinău, sediul Centru (jud. Natalia Lupașcu)
Dosarul nr. 2a-1872/24
(2-23110701-02-2a-10052024)

D E C I Z I E

17 decembrie 2025 mun. Chişinău

Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ al Curţii de Apel Centru în componenţa:
Preşedintele şedinţei, judecătorul Ana Panov
Judecătorii Svetlana Vîșcu și Elena Bolocan
Grefier Tinca Zagorodnîi

examinând în ordine de apel, în şedinţă publică, cererea de apel declarată de apelanta Maria Busuioc, împotriva hotărârii Judecătoriei Chişinău, sediul Centru din 11 decembrie 2023, adoptată în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Maria Busuioc împotriva lui Marcel Buzincu privind modificarea cuantumului pensiei de întreținere pentru copii minori și compensarea cheltuielilor de judecată,-

a c o n s t a t a t:

Pretenţiile reclamantului:

1. La 31 iulie 2023, reclamanta Maria Busuioc, a depus o cerere de chemare în judecată împotriva lui Marcel Buzincu privind modificarea cuantumului pensiei de întreținere pentru copii minori și compensarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea cererii a indicată că, pe data de 18 aprilie 2005 a fost încheiată căsătoria între Maria Busuioc şi Marcel Buzincu (după căsătorie Busuioc). Din căsătorie s-au născut copii _____ și _____.
Punctează că, la 13 august 2017 prin hotărârea Judecătoriei Străşeni a fost desfăcută căsătoria între Maria Busuioc şi Marcel Busuioc. Potrivit certificatului de divorț, pârâtul și-a schimbat numele după divorț în Buzincu.
Afirmă că, copii au rămas cu mama, iar tata nu contribuia la întreţinerea lor, din care motiv, reclamanta a depus cerere de chemare în judecată cu privire la încasarea pensiei de întreţinere.
În cadrul examinării cererii a fost semnată tranzacție, prin care s-a decis ca pârâtul să achite lunar a câte 1.000,00 lei pentru fiecare copil. Astfel, prin încheierea Judecătoriei Chişinău, sediul Centru nr. 2-8697/19 din 25 septembrie 2019, a fost admisă tranzacția de împăcare la cererea de chemare în judecată cu privire la

încasarea pensiei de întreţinere pentru copiii minori la cererea Mariei Busuioc către Marcel Busuioc.
În acest context, menționează că pe parcursul anilor septembrie 2019 până în prezent (46 luni) pârâtul a achitat suma de 1.083,00 euro, ce constituie suma de circa 20.000,00 lei, deși urma să achite suma de 92.000,00 lei.
Menționează că, copii cresc, locuiesc împreună cu reclamanta în locațiune şi respectiv cresc şi necesitățile pentru ei. Reclamanta mai suportă cheltuieli legate de tratamentul copiilor (intervenții chirurgicale la ochi, stomatologice) care nu sunt acoperite de polița de asigurare medicală. Indiferența tatălui în acest sens este evidentă, or admiterea unei restante de 72.000,00 lei la întreţinerea materială a fiilor săi, vorbește de la sine. Pârâtul lucrează peste hotarele Republicii Moldova şi respectiv are surse financiare. Mai mult ca atât, dă în locațiune casa, care de fapt este proprietate comună cu reclamanta, însă banii din locațiune nu sunt împărțite în mod egal. În acest sens, va fi înaintată cerere separată de încetarea co-proprietăţii.
Consideră suma de 1.000,00 lei pentru un copil minor una insuficientă, or, necesitățile copilului nu țin cont de posibilitățile părinților, şi, acestea urmează să întreprindă toate măsurile în vederea asigurării necesităților copiilor lor. Reclamanta depune efort la maxim pentru a asigura copiilor săi un nivel de trai şi de dezvoltare decent, pe când tata, consideră că 20.000,00 lei timp de mai mult de trei ani este o sumă suficientă pentru existență.
În situația creată, reclamanta se vede nevoită a solicita majorarea cuantumului pensiei de întreţinere de la 1.000,00 lei la 2.500,00 lei pentru fiecare copil minor, sumă care deşi nu este una care ar satisface tuturor necesităților copiilor, dar este una reală, rezonabilă şi necesară.
Subliniază că, conform art. 75 alin. (2) Codul familiei, cuantumul cotelor stabilite la alin. (1) poate fi micșorat sau majorat de instanţa judecătorească, ţinându-se cont de starea materială şi familială a părinților, de alte circumstanțe importante. Sarcina educării copilului la momentul de față îi revine în exclusivitate reclamantei, însă pentru ai asigura un trai decent şi adecvat, pentru sănătatea şi dezvoltarea fizică, intelectuală şi spirituală, educare şi învățătură a copiilor minori nu îi este suficientă suma de 1.000,00 lei, din acest considerent este nevoită să se adreseze cu prezenta cerere de majorare a pensiei de întreţinere.
Concomitent potrivit informației Biroului Național de Statistică al RM, valoarea minimului de existență pe anul 2022 pentru un copil constituie în medie 2.888,6 lei lunar. Astfel conform statisticei aceste indice pot varia în funcție de mediul de reședință al acestora, minimul de existență pentru copiii din orașele mari este cu 12,2% mai mare comparativ cu mediul rural.
Mai menţionează că pentru creșterea şi educarea minorului sunt necesare mijloace financiare majore, or cheltuielile de întreţinere a unui copil sunt destul de mare şi se compun din cheltuieli de alimentație, de vestimentație, de recreere, de odihnă,

de școlarizare, medicale, procurarea de obiecte la creșterea unui copil. Or, copilul are nevoie de o alimentație cât mai sănătoasă şi bio, copilul are nevoie de haine, încălțăminte adaptate vârstei de creștere, este necesar ca copilul să aibă pauze de recreere la bazin, campinguri, plimbări, odihna anuală la fel ajută la creșterea şi educarea unui copil.
De asemenea, din momentul încasării pensiei de întreţinere a copilului minor au trecut circa 4 ani, or în aceste circumstanțe suma de 1.000,00 lei este una suficientă pentru creșterea și educarea copilului. Școlarizarea copiilor necesită cheltuieli majore ceea ce ține de îmbrăcăminte, rechizite, cărți, alimentație şi alte necesități ce necesită cheltuieli considerabile, iar pârâtul consideră că plățile care le-a efectuat sunt suficiente. Astfel conform extraselor bancare anexate la acțiune, pârâtul pe perioada septembrie 2019 până în prezent (46 luni) pârâtul a achitat suma de 1.083,00 euro, ce constituie suma de circa 20.000,00 lei. Efectuând un calcul matematic din data de 25 septembrie 2019, de când instanţa a dispus încasarea pensiei pentru întreţinerea copiilor minori a câte 1000 lei lunar şi pînă în prezent au trecut 46 luni, 46 luni x 1000 lei x2 copii = 92.000,00 lei, sumă pe care pârâtul urma să achite până în prezent, însă la moment ultimul, după cum a mai menţionat, are o datorie de pe anii precedenți în cuantum de 72.000,00 lei la achitarea pensiei pentru întreținerea copiilor minori.
Indică că, este elocvent faptul că creșterea şi educarea copilului minor, întreţinerea acestuia este un proces continuu şi nu unu episodic, astfel, exercitarea obligațiilor în acest sens trebuie să aibă un caracter continuu fără întrerupere în timp. Mai mult, necesitățile copilului nu țin cont de posibilitățile părinților, şi, acestea urmează să întreprindă toate măsurile în vederea asigurării necesităților copiilor lor.
Suplimentar, notează că potrivit bonului de plată Seria DAA Nr. 47516492 din 26 iulie 2023 reclamanta a achitat pentru asistență juridică suma de 7.000,00 lei. Ținând cont de volumul de lucru pe cazul dat consultația clientului, întocmirea cererii de chemare în judecată, certificarea actelor, copii la dosar), precum şi pentru deplasarea avocatului, susține că cheltuielile drept reale, necesare şi rezonabile la caz cheltuielile de asistență juridică în mărime de 7.000,00 lei, și care urmează a fi compensate.
În drept, conducându-se de prevederile articolelor 2, 7, 58, 60, 61, 74, 76 din Codul familiei şi 166-167, 94 alin. (1), 96 alin. (1) şi (1^1) din Codul de procedură civilă, solicită reclamanta majorarea cuantumului pensiei de întreţinere încasate prin încheierea Judecătoriei Chişinău, sediul Centru nr. 2-8697/19 din 25 septembrie 2019 din contul lui Marcel Buzincu, în beneficiul Mariei Busuioc, a pensiei de întreţinere pentru copiii minori _____ și _____, în cuantum de a câte 2500 lei lunar, compensarea cheltuielilor de judecată.

Poziţia instanţei de fond:

2. Prin hotărârea Judecătoriei Chişinău, sediul Centru din 11 decembrie 2023, s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Maria Busuioc. S-a modificat cuantumul pensiei pentru întreținerea copiilor minori stabilit anterior prin încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru nr. 2-8697/19 din 25 septembrie 2019 și s-a încasat de la Marcel Buzincu, în beneficiul Mariei Busuioc, pensia pentru întreținerea copiilor minori _____ și _____, în suma fixă de 2.000,00 lei lunar pentru fiecare copil, începând cu data înaintării acțiunii în judecată – 31 iulie 2023 şi până la atingerea majoratului. S-a încasat de la Marcel Buzincu, în beneficiul Mariei Busuioc, suma de 4.000,00 lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică. În rest pretențiile s-au respins, ca neîntemeiate. S-a încasat de la Marcel Buzincu, în beneficiul statului, suma de 720,00 lei cu titlu de taxa de stat.

Solicitarea apelantului:

3. Nefiind de acord cu soluția primei instanțe, la 9 ianuarie 2024 prin intermediul poștei electronice, apelanta Maria Busuioc, reprezentată de avocatul Eugenia Jelamschi, a declarat apel împotriva hotărârii Judecătoriei Chişinău, sediul Centru din 11 decembrie 2023, solicitând admiterea cererii de apel și modificarea cuantumului pensiei de întreținere și a cheltuielilor de asistență juridică. A indicat că, motivele de fapt şi de drept vor fi prezentate suplimentar după ce va lua cunoştinţă cu hotărârea motivată, rezervându-și dreptul la apel suplimentar.
4. Potrivit fișei de repartizare a dosarului, cauza civilă a fost repartizată spre examinare în ordine de apel, judecătorului Marina Anton în mod automat-aleatoriu la 10 mai 2024.
5. Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 28 mai 2024, nu s-a dat curs cererii de apel declarate de apelanta Maria Busuioc. S-a acordat apelantei un termen de 7 zile din momentul recepționării prezentei încheieri, pentru prezentarea apelului motivat, cu indicarea motivelor de fapt şi de drept pe care se întemeiază apelul.
6. La 2 octombrie 2024, apelanta Maria Busuioc, reprezentată de avocatul Eugenia Jelamschi, a prezentat cererea de apel motivată, înlăturând în termen neajunsurile cererii de apel, dat fiind faptul că încheierea Curții de Apel Chișinău din 28 mai 2024 prin care nu s-a dat curs cererii de apel, a fost recepționată la 25 septembrie 2024, fapt confirmat prin extrasul de pe poșta electronică.
7. Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 7 octombrie 2024, s-a acceptat spre examinare cererea de apel declarată de apelanta Maria Busuioc.

Argumentele părţilor:

8. În motivarea apelului s-a indicat că nu este de acord parțial cu hotărârea instanței de fond, o consideră ca fiind parțial neîntemeiată.

Menționează că, suma de 2.000,00 lei stabilită de instanţa de fond pentru fiecare copil este mai mică decât valoarea minimului de existență, or potrivit informației Biroului Național de Statistică al RM, valoarea minimului de existență pentru anul 2024 pentru un copil a depășit suma de 3.000,00 lei lunar. Chiar şi suma de 500 lei lunar pentru fiecare copil (diferența dintre suma solicitată şi cea admisă), pentru apelantă este necesară. Copiii cresc, respectiv cresc şi necesitățile or, necesitățile copilului nu țin cont de posibilitățile părinților, şi, acestea urmează să întreprindă toate măsurile în vederea asigurării necesităților copiilor lor. Apelanta depune efort la maxim pentru a asigura copiilor săi un nivel de trai şi de dezvoltare decent, dar nu un minim de existență, iar intimatul Marcel Buzincu invocă faptul că nu este antrenat în câmpul muncii şi ar fi de acord să achite pentru întreţinerea copiilor săi 1/2 din coșul minim de consum stabilit în Republica Moldova, în același timp, contractând un credit în valută pentru procurarea automobilului.

Astfel, în cadrul examinării cauzei în fond a demonstrat că intimatul a dus instanţa în eroare cu privire la faptul că nu este încadrat în câmpul muncii, or la materialele dosarului au fost anexate contractul de împrumut şi confirmarea de la serviciul că are venituri.

La fel, apelanta nu este de acord cu admiterea sumei de 4.000,00 lei pentru asistența juridică, or, cheltuielile apelantei de asistență juridică, au fost reale, necesare şi rezonabile. Conform bonului de plată Seria DAA Nr. 47516492 din 26 iulie 2023, reclamanta a achitat pentru asistență juridică suma de 7.000,00 lei.

Invocă că, conform normelor de drept procesual civil național, cât şi pornind de la practica CEDO, o despăgubire a cheltuielilor de judecată pentru asistență juridică poate fi acordată doar în cazul când partea a fost reprezentată în judecată de un avocat şi vor fi întrunite cumulativ următoarele condiții: cheltuielile pentru asistența juridică au fost efectuate în mod necesar şi real, iar cuantumul acestor cheltuieli trebuie să fie rezonabil ca mărime. Pentru dovada cheltuielilor suportate, prin prisma practicii CEDO, se evidențiază, necesitatea prezentării, de către partea care pretinde compensarea cheltuielilor, următoarele documente: a. dovada achitării onorariilor avocaților (copii de pe dispozițiile de plată prin virament sau bonurile de plată); b. copia de pe facturile de strictă evidență, emisă pentru clienți-persoane juridice şi în alte cazuri stabilite de legislație; c. listă detaliată a actelor/acţiunilor efectuate de avocat şi a timpului aferent acestora (cu tariful şi orarul). Ținând cont de volumul de lucru pe cazul dat (consultația clientului, întocmirea cererii de chemare în judecată, certificarea actelor, copii la dosar), precum şi pentru deplasarea avocatului. Consideră cheltuielile drept reale, necesare şi rezonabile la caz cheltuielile de asistență juridică în mărime de 7.000,00 lei.

Prin urmare, solicită admiterea cererii de apel, majorarea cuantumului pensiei de întreţinere încasate prin încheierea Judecătoriei Chişinău sediul Centru nr. 2-8697/19 din 25 septembrie 2019 din contul lui Marcel Buzincu, în beneficiul Mariei Busuioc, a pensiei de întreţinere pentru copiii minori ***** şi *****, în cuantum de a câte 2.500,00 lei lunar, încasarea din contul lui Marcel Buzincu, în beneficiul Mariei Busuioc, a cheltuielilor pentru asistență juridică în mărime de 7.000,00 lei, încasarea din contul lui Marcel Buzincu, în beneficiul statului, a taxei de stat.

9. Potrivit fișei de repartizare repetată a dosarului, în temeiul încheierii Curții de Apel Centru din 30 iunie 2025, cauza civilă a fost repartizată spre examinare în ordine de apel, judecătorului Ana Panov în mod automat-aleatoriu la 18 septembrie 2025.
10. În şedinţa instanţei de apel, apelanta Maria Busuioc și reprezentantul său, avocatul Eugenia Jelamschi, fiind legal citați pe email, nu s-au prezentat și nu au invocat careva motive.

Avocatul Daniela Mîrza, ce acționează în interesele intimatului Marcel Buzincu, în ședința instanței de apel, a solicitat respingerea cererii de apel, cu menținerea în vigoare a hotărârii instanței de fond.

Prin urmare, a fost dispusă examinarea cererii de apel în lipsa participanților la proces care nu s-au prezentat, or, în conformitate cu prevederile art. 379 alin. (2) din Codul de procedură civilă, neprezentarea în ședința de judecată a apelantului sau a intimatului, a reprezentanților acestora, precum și a unui alt participant la proces, citați legal despre locul, data şi ora şedinţei, nu împiedică judecarea apelului.

Aprecierea instanţei de apel:

11. Audiind participanți prezenți la proces, analizând motivele invocate în cererea de apel și studiind materialele cauzei, Colegiul consideră necesar de a admite apelul și a modifica hotărârea Judecătoriei Chişinău, sediul Centru din 11 decembrie 2023, în partea cuantumului pensiei pentru întreţinerea copilului minor, inclusiv și în partea încasării taxei de stat, prin majorare, din următoarele motive.
12. În conformitate cu art. 362, alin. (1) din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel, apelanta respectând acest termen.
13. În conformitate cu art. 385 lit. b) din Cod de procedură civilă, instanţa de apel, după ce judecă apelul, este în drept să admită apelul şi să modifice hotărârea primei instanţe.
14. În temeiul art. 386 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă, hotărârea primei instanţe se casează sau se modifică de instanţa de apel, dacă

concluziile primei instanţe, expuse în hotărâre, sânt în contradicţie cu circumstanţele cauzei.

15. Potrivit art. 239 din Codul de procedură civilă, hotărârea judecătorească trebuie să fie legală şi întemeiată. Instanţa îşi întemeiază hotărârea numai pe circumstanţele constatate nemijlocit de instanţă şi pe probele cercetate în şedinţă de judecată.
16. Conform art. 241 alin. (2), (5) şi (6) din Codul de procedură civilă, hotărârea judecătorească constă din partea introductivă şi partea dispozitivă. În cazurile prevăzute la art.236 alin.(5), hotărârea judecătorească constă din partea introductivă, partea descriptivă, motivare şi dispozitiv. Fiecare parte a hotărârii se evidenţiază separat în textul acesteia. În motivare se indică: circumstanţele pricinii, constatate de instanţă, probele pe care se întemeiază concluziile ei privitoare la aceste circumstanţe, argumentele invocate de instanţă la respingerea unor probe, legile de care s-a călăuzit instanţa. Dispozitivul cuprinde concluzia instanţei judecătoreşti privind admiterea sau respingerea integrală sau parţială a acţiunii, repartizarea cheltuielilor de judecată, calea şi termenul de atac al hotărârii.
17. Potrivit recomandărilor avizului nr. 11 din 2008 al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni (CCJE) în atenţia Comitetului de Miniştri al Consiliului Europei privind calitatea hotărârilor judecătoreşti, o motivaţie şi o analiză clară sunt cerinţele fundamentale ale hotărârilor judecătoreşti şi un aspect important al dreptului la un proces echitabil. Pentru a răspunde cerinţelor procesului echitabil, motivarea ar trebui să evidenţieze, că judecătorul a examinat cu adevărat chestiunile esenţiale ce iau fost prezentate.
18. Instanţa de apel menționează că art. 6 din Convenţia Europeană a Drepturilor Omului garantează dreptul justiţiabilului la o hotărâre motivată sub aspectul instituirii obligației instanţelor de judecată de a-şi argumenta hotărârile adoptate din perspectiva unei analize ample a circumstanțelor pricinii. Îndatorirea de a motiva coerent şi unitar hotărârea sub aspectul tuturor cererilor, fără a exista contradicţii între motivare şi dispozitiv, constituie o garanţie pentru justițiabili, în faţa eventualului arbitrariu judecătoresc, fiind singurul mijloc prin care se dă posibilitatea de a putea exercita un eficient control judiciar.
19. Din suportul probatoriu prezent la materialele cauzei rezultă că la 31 iulie 2023, reclamanta Maria Busuioc, a depus o cerere de chemare în judecată împotriva lui Marcel Buzincu privind majorarea cuantumului pensiei de întreţinere încasate prin încheierea Judecătoriei Chişinău, sediul Centru nr. 2-8697/19 din 25 septembrie 2019 din contul lui Marcel Buzincu, în beneficiul Mariei Busuioc, a pensiei de întreţinere pentru copiii minori _____ și _____, în cuantum de a câte 2500 lei lunar, compensarea cheltuielilor de judecată.

20. Iar prin hotărârea Judecătoriei Chişinău, sediul Centru din 11 decembrie 2023, s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Maria Busuioc. S-a modificat cuantumul pensiei pentru întreținerea copiilor minori stabilit anterior prin încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru nr. 2-8697/19 din 25 septembrie 2019 și s-a încasat de la Marcel Buzincu, în beneficiul Mariei Busuioc, pensia pentru întreținerea copiilor minori ***** și *****, în suma fixă de 2.000,00 lei lunar pentru fiecare copil, începând cu data înaintării acțiunii în judecată – 31 iulie 2023 şi până la atingerea majoratului. S-a încasat de la Marcel Buzincu, în beneficiul Mariei Busuioc, suma de 4.000,00 lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică. În rest pretențiile s-au respins, ca neîntemeiate. S-a încasat de la Marcel Buzincu, în beneficiul statului, suma de 720,00 lei cu titlu de taxa de stat.
21. Nefiind de acord cu soluția primei instanțe, în termenul legal apelanta Maria Busuioc, reprezentată de avocatul Eugenia Jelamschi, a declarat apel împotriva hotărârii Judecătoriei Chişinău, sediul Centru din 11 decembrie 2023, solicitând admiterea cererii de apel, majorarea cuantumului pensiei de întreţinere încasate prin încheierea Judecătoriei Chişinău sediul Centru nr. 2-8697/19 din 25 septembrie 2019 din contul lui Marcel Buzincu, în beneficiul Mariei Busuioc, a pensiei de întreţinere pentru copiii minori ***** şi *****, în cuantum de a câte 2.500,00 lei lunar, încasarea din contul lui Marcel Buzincu, în beneficiul Mariei Busuioc, a cheltuielilor pentru asistență juridică în mărime de 7.000,00 lei, încasarea din contul lui Marcel Buzincu, în beneficiul statului, a taxei de stat.
22. Instanța de apel relevă că întreţinerea materială a copiilor minori este o obligație fundamentală, consfințită în art. 48 alin. (2) din Constituția Republicii Moldova, care expres stabilește că părinții au îndatorirea de a asigura creșterea, educația şi instruirea copiilor. Or, creșterea, educația şi instruirea copiilor este posibilă numai în condițiile exercitării corespunzătoare a obligațiilor părintești de întreţinere materială a acestora.
23. Conform art. 3 alin. (1) al Convenției Internaționale cu privire la drepturile copilului din 20 noiembrie 1989 de la New York, în toate deciziile care îi privesc pe copii, fie că sunt luate de instituții publice sau private de ocrotire socială, de către tribunale, autorități administrative sau de organe legislative, interesele superioare ale copilului trebuie să fie luate în considerare cu prioritate.
24. Potrivit art. 5 al Convenției cu privire la drepturile copilului, statele părţi vor respecta responsabilitatea, dreptul şi obligaţia pe care le au părinţii sau, după caz, membrii familiei lărgite sau a comunităţii, conform cutumei locale, tutorii sau alte persoane prin lege responsabile pentru copil, de a-i da acestuia, într-un mod care să corespundă dezvoltării capacităţilor acestuia, orientarea şi

sfaturile corespunzătoare exercitării drepturilor pe care i recunoaște prezenta Convenție.

25. În conformitate cu prevederile art. 18 alin. (1) al Convenției enunțate, statele părţi vor depune eforturi pentru asigurarea recunoașterii principiului potrivit căruia ambii părinți au o răspundere comună pentru creșterea şi dezvoltarea copilului. Răspunderea pentru creșterea copilului şi asigurarea dezvoltării sale le revine în primul rând părinților sau, după caz, reprezentanților săi legali. Aceștia trebuie să se conducă înainte de orice după interesul superior al copilului.
26. În corespundere cu prevederile art. 27 alin. (2) din Convenţia dată, părinților şi oricăror altor persoane care au în grijă un copil le revine în primul rând responsabilitatea de a asigura, în limita posibilităților şi a mijloacelor lor financiare, condițiile de viață necesare dezvoltării copilului.
27. Aceste dispoziții se conțin şi în art. 18 alin. (2) din Legea privind drepturile copilului nr.338-XIII din 15 decembrie 1994, care prevede că ambii părinți, în egală măsură, sau persoanele subrogatorii legale poartă răspundere principală pentru dezvoltarea fizică, intelectuală, spirituală şi socială a copilului, ținând cont în primul rând de interesele acestuia.
28. Potrivit articolelor 52 alin. (1), 53 alin. (1) şi 61 alin. (1) din Codul familiei, desfacerea căsătoriei părinților, nulitatea ei sau traiul separat al acestora nu afectează drepturile copilului; copilului i se garantează apărarea drepturilor şi intereselor sale legitime. Apărarea drepturilor şi intereselor legitime ale copilului se asigură şi sunt apărate de părinţi.
29. Conform art. 58 alin. (1) din Codul familiei, părinţii au drepturi şi obligații egale faţă de copii, indiferent de faptul dacă copiii sunt născuţi în căsătorie sau în afara ei, dacă locuiesc împreună cu părinţii sau separat.
30. În acord cu prevederile art. 74 alin. (1) din Codul familiei, părinţii sunt obligați să-şi întrețină copiii minori şi copiii majori inapți de muncă care necesită sprijin material.
31. În corespundere cu prevederile art. 75 alin. (1) din Codul familiei, pensia de întreţinere pentru copilul minor se încasează din salariul şi/sau din alte venituri ale părinţilor în mărime de 1/4 – pentru un copil, 1/3 – pentru 2 copii şi 1/2 – pentru 3 şi mai mulţi copii. Alin.(2) prevede că cuantumul cotelor stabilite la alin.(1) poate fi micşorat sau majorat de instanţa judecătorească, ţinîndu-se cont de starea materială şi familială a părinţilor, de alte circumstanţe importante. Iar potrivit alin.(3), în cazul în care unii copii rămîn cu un părinte, iar alţii – cu celălalt, pensia de întreţinere plătită în favoarea părintelui mai puţin asigurat se stabileşte într-o sumă bănească fixă, determinată conform art.76.

32. Conform prevederilor art. 76 alin. (1) din Codul familiei, în cazurile cînd părintele care datorează întreţinere copilului său are un salariu şi/sau alte venituri neregulate sau fluctuabile ori primeşte salariu şi/sau alte venituri, total sau parţial, în natură, ori nu are un salariu şi/sau alte venituri, precum şi în alte cazuri cînd, din anumite motive, încasarea pensiei de întreţinere, sub forma unei cote din salariu şi/sau alte venituri, este imposibilă, dificilă sau lezează substanţial interesele uneia dintre părţi, instanţa judecătorească poate să stabilească cuantumul pensiei de întreţinere într-o sumă bănească fixă plătită lunar sau, concomitent, într-o sumă bănească fixă şi sub forma unei cote din salariu şi/sau alte venituri conform art.75. Iar potrivit alin.(2) al aceluiași articol, cuantumul sumei băneşti fixe încasate în conformitate cu alin.(1) se determină de instanţa judecătorească, ţinîndu-se cont de starea materială şi familială a părţilor, de alte circumstanţe importante şi păstrîndu-se, dacă este posibil, nivelul anterior de asigurare materială a copilului.
33. Colegiul notează că potrivit pct. 4 al hotărârii Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova, privind practica judiciară de soluţionare de către instanţele judecătoreşti a cauzelor referitoare la încasarea pensiei de întreţinere pentru copii şi alţi membri ai familiei, prevede că, conform art.75 Codul familiei, pensia de întreţinere pentru copilul minor se încasează din salariul şi/sau din alte venituri ale părinţilor în mărime de 1/4 – pentru un copil, 1/3 – pentru 2 copii şi 1/2 – pentru 3 şi mai mulţi copii. Cuantumul cotelor stabilite poate fi micşorat sau majorat de instanţa judecătorească, ținându-se cont de starea materială şi familială a părinţilor, de alte circumstanţe importante. Fiind vorba de încasarea pensiei de întreţinere pentru copilul minor într-o cotă stabilită de dispoziţiile art. 75 Codul familiei, din care rezultă că pensia de întreţinere pentru copilul minor se încasează din salariu şi/sau din alte venituri ale pârâtului, încasarea pensiei de întreţinere pentru copilul minor sub forma unei cote din salariu şi/sau alte venituri poate avea loc numai în cazul în care pârâtul este angajat în câmpul muncii, având un loc de muncă de bază şi, după caz, altul ocupat prin cumul, dispune de un salariu stabil şi/sau alte venituri, cu prezentarea actelor ce confirmă mărimea salariului şi/sau alte venituri ale sale.
34. În cazul în care lipsesc date despre locul de muncă de bază a pârâtului, despre salariul şi/sau alte venituri ale ultimului, sau în cazul în care pe parcursul examinării cauzei sânt prezentate date cu privire la aceea că pârâtul nu este încadrat în câmpul muncii, cu toate că reclamantul a solicitat încasarea pensiei de întreţinere sub forma unei cote din salariu şi/sau alte venituri, instanţele judecătoreşti urmează să dispună încasarea pensia de întreţinere pentru copilul minor, conform prevederilor art.76 alin.(1) Codul familiei, într-o sumă bănească fixă.

35. În acest sens, nu va fi considerat că, la pronunțarea hotărârii, instanţa judecătorească a depășit limitele pretenţiilor înaintate de reclamant, deoarece pretenția înaintată de către reclamant ține de încasarea pensiei de întreţinere pentru copilul minor, iar în conformitate cu art. 240 alin. (1) Cod de procedură civilă, la deliberarea hotărârii, instanţa judecătorească apreciază probele, determină circumstanţele care au importanţă pentru soluţionarea cauzelor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părţi, legea aplicabilă soluţionării pricinii şi admisibilitatea acţiunii.
36. Totodată, în cazul în care pe parcursul examinării cauzei se va stabili că încasarea pensiei de întreţinere sub forma unei cote din salariu şi/sau alte venituri lezează substanţial interesele uneia dintre părţi, instanţa judecătorească poate să stabilească cuantumul pensiei de întreţinere într-o sumă bănească fixă plătită lunar.
37. În baza prevederilor pct. 5 al Hotărârii Plenului Curții Supreme de Justiție, privind practica judiciară de soluţionare de către instanţele judecătoreşti a cauzelor referitoare la încasarea pensiei de întreţinere pentru copii şi alţi membri ai familiei, potrivit art.76 alin.(1) Codul familiei, în cazurile când părintele care datorează întreţinere copilului său are un salariu şi/sau alte venituri neregulate sau fluctuabile ori primeşte salariu şi/sau alte venituri, total sau parţial, în natură, ori nu are un salariu şi/sau alte venituri, precum şi în alte cazuri când, din anumite motive, încasarea pensiei de întreţinere, sub forma unei cote din salariu şi/sau alte venituri, este imposibilă, dificilă sau lezează substanţial interesele uneia dintre părţi, instanţa judecătorească poate să stabilească cuantumul pensiei de întreţinere într-o sumă bănească fixă plătită lunar sau, concomitent, într-o sumă bănească fixă şi sub forma unei cote din salariu şi/sau alte venituri conform art.75.
38. Conform art. 110 din Codul familiei, în cazul în care starea materială sau familială a uneia dintre părţi s-a schimbat, instanţa judecătorească, luând în considerare şi alte circumstanțe importante ale părţilor, este în drept, la cererea oricăreia dintre ele, să modifice cuantumul pensiei de întreţinere sau să-l scutească pe debitorul întreținerii de plata acesteia.
39. În contextul situației de fapt constatată și a normelor de drept citate supra, Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ al Curții de Apel Centru consideră întemeiat raționamentul primei instanțe cu privire la admiterea cererii de chemare în judecată depusă de Maria Busuioc, însă pensia de întreținere în mărime de 2000,00 lei (două mii lei, 00 bani) pentru fiecare copil care a fost dispusă spre încasare de prima instanță, este insuficientă și urmează a fi modificată până la suma de 2500,00 lei după cum a solicitat apelanta-reclamantă Maria Busuioc.

40. Colegiul remarcă că, cuantumul sumei băneşti fixe încasate în conformitate cu art. 76 alin. (1) Codul familiei, se determină de instanţa judecătorească, ținându-se cont de starea materială şi familială a părţilor şi păstrându-se, pe cât este posibil, nivelul de un trai decent al copilului.
41. Instanța de fapt ține cont și de aportul fiecăruia din părinți, **toate obligațiile zilnice** ce țin de educația, grija, protecția copilului, timpul necesar de acordat copilului zilnic ține de mama – reclamantă, cu atât mai mult că copii sunt de vârstă adolescentă.
42. Colegiul remarcă că, la determinarea cuantumului pensiei de întreținere, instanța este obligată să asigure un just echilibru între necesitățile reale ale copiilor și posibilitățile materiale ale părinților, având ca reper primordial interesul superior al copilului. Or, obligația de întreținere reprezintă o obligație legală imperativă, care prevalează asupra altor obligații patrimoniale asumate de părinte, iar lipsa unui loc de muncă oficial sau invocarea unor dificultăți financiare nu constituie, prin ele însele, temei pentru diminuarea obligației de întreținere a copiilor minori.
43. Din materialele cauzei rezultă că necesitățile copiilor minori au crescut odată cu înaintarea acestora în vârstă, fiind copii adolescenți, ceea ce presupune cheltuieli sporite pentru alimentație, îmbrăcăminte, încălțăminte, educație, activități extracurriculare, servicii medicale, transport și alte necesități indispensabile dezvoltării lor fizice și intelectuale. Aceste circumstanțe constituie modificări esențiale ale situației existente la momentul stabilirii pensiei de întreținere prin încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru nr. 2-8697/19 din 25 septembrie 2019, justificând modificarea cuantumului obligației de întreținere, în sensul art. 110 din Codul familiei.
44. Totodată, Colegiul reține că valoarea minimului de existență pentru copii, stabilită de autoritățile competente, constituie un criteriu orientativ la aprecierea necesităților minime de întreținere ale copilului, fără a reprezenta un plafon maximal al obligației de întreținere. Instanța urmează să țină cont atât de necesitățile reale ale copiilor, cât și de obligația ambilor părinți de a contribui proporțional la întreținerea acestora, în funcție de posibilitățile fiecăruia.
45. Argumentele intimatului privind lipsa unor venituri oficiale nu pot fi reținute ca temei pentru menținerea cuantumului stabilit de prima instanță. Din actele cauzei rezultă că acesta dispune de posibilități financiare superioare celor invocate, circumstanță confirmată inclusiv prin actele prezentate referitoare la contractarea unui credit și existența unor venituri. Mai mult, obligația legală de întreținere a copiilor nu poate fi eludată prin neangajarea oficială în câmpul muncii sau prin invocarea lipsei unor venituri constante.

46. În aceste condiții, Colegiul apreciază că suma de 2.500,00 lei lunar pentru fiecare copil reprezintă un cuantum echitabil, rezonabil și proporțional cu necesitățile actuale ale copiilor, fiind aptă să contribuie la asigurarea unui nivel corespunzător de întreținere, fără a crea o sarcină excesivă pentru debitorul obligației de întreținere. Această soluție corespunde principiului interesului superior al copilului, consacrat de legislația națională și internațională, precum și dispozițiilor art. 74, 76 și 110 din Codul familiei.
47. În ceea ce privește critica apelantei referitoare la cuantumul cheltuielilor de asistență juridică, Colegiul o apreciază ca fiind neîntemeiată.
48. Potrivit art. 96 din Codul de procedură civilă, instanța acordă părții care a câștigat procesul compensarea cheltuielilor de asistență juridică în măsura în care acestea sunt reale, necesare și rezonabile. Chiar dacă partea prezintă dovada achitării unui onorariu într-un anumit cuantum, instanța nu este ținută să acorde integral suma solicitată, fiind în drept să verifice caracterul rezonabil al acesteia, raportat la complexitatea cauzei, volumul de muncă efectuat de avocat, durata examinării litigiului și celelalte circumstanțe relevante.
49. În speță, Colegiul constată că instanța de fond a analizat criteriile de apreciere a caracterului rezonabil al cheltuielilor de asistență juridică și a redus cuantumul acestora la suma de 4.000,00 lei, apreciind că aceasta reflectă în mod echitabil volumul serviciilor juridice prestate. Apelanta nu a prezentat argumente sau probe suplimentare care să demonstreze că reducerea operată de prima instanță ar fi fost arbitrară ori vădit nejustificată. Din aceste considerente, soluția instanței de fond privind compensarea cheltuielilor de asistență juridică urmează a fi menținută.
50. Având în vedere că instanța de apel majorează cuantumul pensiei de întreținere, urmează a fi modificată și partea hotărârii referitoare la încasarea taxei de stat, aceasta urmând a fi recalculată proporțional cu pretențiile admise, în conformitate cu prevederile Codului de procedură civilă și ale Legii taxei de stat.
51. În consecință, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ concluzionează că apelul declarat de Maria Busuioc este întemeiat în parte, în ceea ce privește cuantumul pensiei de întreținere, iar hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 11 decembrie 2023 urmează a fi modificată în această parte, precum și în partea referitoare la încasarea taxei de stat, cu menținerea în rest a dispozițiilor hotărârii primei instanțe, întrucât acestea sunt legale și întemeiate.
52. În final, Colegiul reiterează concluzia că instanța de fond incorect a adoptat soluția cu privire la cuantumul pensiei pentru întreţinerea copilului minor, inclusiv și în partea încasării taxei de stat, hotărârea în această parte nu este în

corespundere cu cerințele art. 239 Cod de procedură civilă, astfel că cererea de apel declarată de apelanta Maria Busuioc, urmează a fi admisă, fapt ce atrage după sine modificarea hotărârii instanței de fond.

În conformitate cu prevederile articolelor 385 lit. b), 389-390 din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ al Curţii de Apel Centru,-

D E C I D E:

Se admite apelul declarat de apelanta Maria Busuioc.

Se modifică hotărârea Judecătoriei Chişinău, sediul Centru din 11 decembrie 2023, în partea cuantumului pensiei pentru întreţinerea copilului minor, inclusiv și în partea încasării taxei de stat, după cum urmează:

Se majorează mărimea cuantumului pensiei pentru întreţinerea copiilor minori: ***** și *****, de la 2000,00 lei (două mii lei, 00 bani) până la 2500,00 lei (două mii cinci sute lei, 00 bani) lunar pentru fiecare copil, încasată de la Marcel Buzincu, în beneficiul Mariei Busuioc, începând cu 31 iulie 2023 şi pînă la atingerea majoratului de către copii.

A încasa de la Marcel Buzincu, în folosul statului, taxa de stat în mărime de 2349.97 lei (două mii trei sute patruzeci și nouă lei, 97 bani).

În rest, hotărârea se menține.

Decizia este definitivă, dar poate fi atacată cu recurs la Curtea Supremă de Justiție în termen de 2 luni de la data comunicării deciziei integrale.

Preşedintele şedinţei,
Judecătorul: Ana Panov

Judecătorii: Svetlana Vîșcu

Elena Bolocan